

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Omittens seu non prohibens, quod quis debet ex Iustitia, n. 8.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

tra temperantiam, & quamvis si sciverit, se in ebrietate furere, & sufficienter sibi non providerit, sit homicidij, vel damni reus, si aliquem occidat, vel segetem comburat, tamen, si nesciebat, se in furorem abiturum, vel si sciebat, adhibuit diligentiam, ne moraliter damnatum posset contingere, ut si domi clave inclusus mansisset, reus non erit damni, quia ebrietas ex se periculosa non est ad caussandum homicidium, vel damnum combustionis segetis, sicuti est actio pugnandi vel ignem temere accendendi. Simili modo adulter, qui diligentiam congruam adhibet, ne adultera occidatur, providendo, ut occultetur delictum &c. non committit peccatum homicidij, si sequatur mors adulteræ, quia adulterij actio est illicita quidem contra temperantiam, non vero ex se causa periculosa in genere homicidij, & ut supponimus, sufficiens diligentia adhibita fuit, ad illud evitandum.

6. Ex homicidio autem casuali nunquam incurritur irregularitas, nisi vel quando adest uegligentia in evitanda morte, & ea negligentia gravis est & mortale peccatum, vel quando, quamvis adfit diligentia sufficiens, actio tamen est ex se periculosa, ex qua sequatur mors. Lege Layman e qui etiam docet, esse probabile, ut nemo se in conscientie foro censeat irregularem ex delicto, nisi delictum sit mortale.

e Laym. li. 3. sec. 5. tr. 3. p. 3. e. 50. n. 3. & 4. Adde omnino Coninch. d. 18. de censuris d. 9. n. 80. & Dian. p. 2. tr. 16. ref. 14.

7. Hac irregularitas ex casuali ho-

micidio contracta, cum non sit perfectè voluntaria, hoc est, non sit ex intentione occidendi, seu ut loquitur Tridentinum, *f. ex proposito*, potest, si occulta sit, absolvi, seu tolli ab Episcopo: dispensationem enim irregularitatis ex homicidio intento, quamvis hoc occultum fuerit, idem Tridentinum negat Episcopis.

f. *Trid. sess. 14. de refer. c. 7.*

Tertia Regula.

Omittens seu non prohibens, quod quis debet ex iustitia.

8. Omittens aliquid, ad quod tenebatur quis ex iustitia, si ex ea omissione sequatur mors vel damnus alterius, tantum peccat, quanta est omissionis malitia. Quare si princeps, qui ex officio tenetur latrones coercere, id negligat, unde viatores occidantur, vel spoliarentur: si iustitie ministri non custodiant civitatem, unde de nocte furta & homicidia patrentur: si dux exercitus, cum possit, milites non coereat, unde iniuste aliqui occidantur, illis ad mortale imputatur contra iustitiam, vel veniale, juxta gravitatem levitatemve omissionis, seu negligentie. Ad quam gravitatem vel levitatem cognoscendam, tria à prudenti viro sunt expendenda: officium, quo quis fungitur: pericula majora, vel minora, quæ moraliter urgent, vel non urgente potentia, quam quis habet, ut evitentur homicidia vel proximi damna.

g. Nav. Mol. Avila apud Dicast. l. 2. t. 1. de just. d. 10. d. 14. num. 100.

Supp-

Superius *h* item per aliam occasionem advertimus, negligentiam ejusdem gradus, quæ in rebus non magni momenti est peccatum leve, esse culpam mortalem in rebus majoris ponderis.

h sup. l. 1. c. 3. §. 7. v. depositum.

9. Huc pertinet, si quis occidatur ex notabili culpa domini, nutrientis animalia periculosa, & ea non custodientis, de qua re pluribus non multo post. Huc, si quis innocens condemnatur ad mortem, ex gravi injuria advocati: huc, si quis infirmus moriatur ex notabili negligentia medici; huc ij omnes, in quibus adest obligatio ex justitia vel quasi justitia. Nam propterea Layman, *l* idem putat esse sentendum de liberis comparatione parentum, & contra: cum inter illos non solum intercedat vinculum charitatis, sed quasi justitiæ obligatio naturalis: quare si mulier manifestet Petri propositum procurandi abortum, prole jam animata, & pater non impediatur, si possit, irregularis fiet, ex Layman citato, quia obligatur impedire ex quasi justitia; licet neget Lessius; *m* quod utrumque esse probabile, docet Dicastillus.

i Inf. c. 4. §. 8. à n. 8. l Laym. l. c. c. 4. n. 8. cum Rodr. & Avila. m Less. i. 2. c. 9. n. 4. n Dicast. l. c. n. 220.

Quarta Regula.

Omittens seu non prohibens, quod quis debet ex charitate.

10. Omittens aliquid agere, ad quod

ex charitate quis tenebatur, si ex hac omissione sequatur, seu sequi mors vel damnum probabiliter poterat, peccat, juxta gravitatem omissionis, modo dicto num. 8. Talis esset is, qui cum posset, non succurreret extrema necessitate laboranti, unde si mors sequatur, erit homicida. Talis item, si quis non reveler, cum possit, insidias alteri paratas, unde sequatur ejus occisio. Talis (ex Layman, *o* licet refragetur Suarez *p*) qui hominis occisionem impedire volentem, maligna dissuasionem, ab hoc opere charitatis avertit.

o Laym. li. c. p. Suar. to. 5. d. 45. sec. 4. nu. 3. add. a Laym. l. c.

18. Discrimen autem, quod intercedit inter omittentem actionem debitam ex justitia, de quo in regula precedenti, & omittentem actionem debitam solum ex charitate, de quo hic agimus, est valde notabile. Licet enim ex utraque omissione, si sequatur occisio, homicidium tibi imputetur, tamen, quando teneris non omittere ex sola charitate, non *q* obligaris ad restitutionem damnorum, quæ ex illo homicidio, seu actione, etiam mortaliter peccaminosa, fortè proveniunt, nec incurris ullam irregularitatem, si homicidium non *r* intendisti, cum utriusque sis reus, si per peccatum mortale omittas, quando teneris ex justitia. Ratio datæ doctrinæ est, quia homicidium propriè peccatum est oppositum justitiæ; quare quando non est contra justitiam, non potest secum ducere pœnam, quæ debeat ex justitia, qualis est pœna restitutionis, nec irregularitatem, quæ cū sit odiosa